

Međunarodna ljetna škola Značenje vladavine prava u kontekstu ulaska u Europsku uniju i NATO savez

Atlantsko vijeće Hrvatske već je šestu godinu za redom organiziralo međunarodnu ljetnu školu na otoku Šipanu namijenjenu mladim liderima, studentima poslijediplomskih studija, državnim službenicima te novinarima i stručnjacima za odnose s javnošću iz jugoistočne Europe. U sklopu škole održan je gore naslovljeni sedmodnevni seminar (20. – 26. kolovoza 2007.) organizaciju kojeg su poduprle i u njoj sudjelovale zaklade »Konrad Adenauer« i »Hanns Seidel«. Neformalan pristup predavanjima s jedne, a ozbiljnost tema i rasprava s druge strane značajno su pridonijeli cilju seminara: upoznati obrazovane mlade ljude sa sociološkim, politološkim i pravnim aspektima europskog i svjetskog integriranja nacionalnih država. Upoznavanje sudionika međusobno i s predavačima počelo je pozdravnim riječima prof. dr. Radovana Vukadinovića, predsjednika Atlantskog vijeća Hrvatske i profesora na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu, doc. dr. Lidije Čehulić, potpredsjednice AVH i docentice na istom fakultetu, Elme Lakišić u ime Zaklade »Konrad Adenauer« te Aleksandre Markić Boban u ime Zaklade »Hanns Seidel«. Od utorka 21. kolovoza 2007. predavanja su se svaki dan održavala u jutarnjim i popodnevним terminima. Već nakon prvih predavanja prof. Vukadinovića i dr. Čehulić na temu povijesnog razvoja NATO saveza i njegove uloge u novom svjetskom poretку, bilo je očito kako će diskusije koje slijede izlaganja biti žustre, no koncentrirane, čemu je pogodovao i broj sudionika, kojih je bilo dvadesetak; osim gostiju s pravnih fakulteta iz Beograda, Sarajeva i Skopja, mahom iz Hrvatske. Naslovnoj temi pristupalo se pretežno s politološkog aspekta, no nisu bile zanemarene ni druge dimenzije problema: ekonomska, pravna, sociološka, povijesna i psihološka. Nakon domaćina iz Atlantskog vijeća Hrvatske redom su izlagali: Jean Penders, član Uprave Zaklade »Eduar-

do Frei«, bivši nizozemski zastupnik u Europskom parlamentu, koji je govorio o nizozemskim iskustvima u međunarodnim odnosima i vladavini međunarodnog prava u odnosima različitih država. Istaknuo je da se nikada ne smije odustati od inzistiranja na primjeni međunarodnopravnih normi ma kako se ponekad to činilo utopijskim pothvatom pored dominacije političkih interesa nad pravom. Prof. dr. Radule Knežević s Fakulteta političkih znanosti u Zagrebu govorio je o europskom političkom identitetu, elementima identiteta uopće te konstituiranju mogućih odrednica identiteta koje bi bile zajedničke svim Europljanima. O trenutačnom stanju crnogorskog društva, alternativnim putovima kojima bi Crna Gora mogla krenuti nakon stjecanja nezavisnosti te liberalnom ekonomskom opredjeljenju izlagali su prof. dr. Dragan Vukčević s Fakulteta političkih znanosti u Podgorici i prof. dr. Veselin Vukotić s Ekonomskog fakulteta u Podgorici. Istog dana poslijepodne uslijedilo je predavanje dr. Stefanije Roos, voditeljice programa *Vladavina prava u jugoistočnoj Europi* Zaklade »Konrad Adenauer« pod naslovom *Njemački koncept vladavine prava*. Sudeći prema važnosti teme, raspoloživosti sudionika za raspravu te stručnosti izlagateljice, to je bilo jedno od središnjih predavanja seminara. Dobro upoznata sa stanjem vladavine prava u državama regije, dr. Roos je analizirala ustavne odredbe zemalja jugoistočne Europe o ljudskim pravima te ograničavanju tih prava u stanjima nužde kao i zaštitu tih prava i sloboda kako u upravnim, tako i u sudskim postupcima. Bilo je riječi i o važnosti diobe državne vlasti te o ulozi ustavnog načela proporcionalnosti (razmjernosti) pri donošenju općih normi, ali i konkretnih pojedinačnih pravnih akata, poput presuda i rješenja. O kriterijima za pristupanje Europskoj uniji te usklađenosti hrvatskog zakonodavstva s tim kriterijima govorili su, sa svojih resornih pozicija, Iva Gotovac iz Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija te Marijo Rošić iz Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske. Rečeno je kako je hrvatska policija po svojim tehnološko-operativnim kapacitetima već spremna za ulazak u EU zahvaljujući dugoj i tijesnoj suradnji s međunarodnim organizacijama poput EURO-POL-a i INTERPOL-a. Dr. Berto Šalaj s Fakulteta političkih znanosti u Zagrebu održao je predavanje pod naslovom *Vladavina prava, građanska moralnost i demokracija*. Upozorivši na neodvojivost demokratskog društvenog uređenja s konceptom vladavine prava, dr. Šalaj je analizirao suvremenu krizu demokracije kroz utjecaj građana na donošenje političkih odluka u modernim demokratskim društvima. Političke i stranačke elite doimaju se nedostupnijima no ikad prije te je u tom kontekstu suvremena predstavnička demokracija u radovima nekih teoretičara dovedena u pitanje idejama o *asocijativnoj* (Hirst), *deliberativnoj* (Habermas) te *participativnoj* demokraciji (Olin Wright).

Posljednji dan seminara izlagali su sljedeći predavači: Zlatko Mehun, glasnogovornik Ministarstva unutarnjih poslova, o odnosu pravne države i medija, Rajko Naprta iz Hrvatske gospodarske komore, sir John Ramsden, veleposlanik Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske u Republici Hrvatskoj, o britanskim pogledima na euroatlantsku suradnju te dr. Lidija Kos-Stanišić, prodekanica Fakulteta političkih znanosti u Zagrebu, o procesima integracija u Latinskoj Americi i Europi.

Zainteresiranost sudionika tijekom trajanja seminara bila je na jako visokoj razini, čime je izbor tema i predavača od strane organizatora doživio najveću pohvalu. Na kraju su polaznici dobili prigodu anonimno evaluirati predavanja i predavače, a time i dati ocjenu cjelokupnom seminaru, koji je uspio tijekom vrućih ljetnih dana svoje sudionike obogatiti novim saznanjima, prijateljstvima i sviješću da događajima kojima idemo u susret u profesionalnom, društvenom i političkom životu moramo pristupiti odgovorno i pripremljeno, svjesni njihove važnosti. Razmjena različitih iskustava i mišljenja tijekom seminara kao i sagledavanje problema s različitih aspekata pridonose razvoju demokratske kulture koja je, zaključeno je nebrojeno puta tijekom seminara, osnova vladavine prava i pravne države u punom smislu riječi.

Mihovil Škarica*

---

* Mihovil Škarica, asistent na Katedri za upravnu znanost Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (assistant at the Chair of Administrative Science, Faculty of Law, Zagreb University, Croatia)